MAGYAR NEMZETI BANK

Budapest, 2004. február 21.

Értékpapír-állományok tulajdonosi megoszlása 2004. IV. negyedév[1]

A IV. negyedévben az állampapírpiacon folytatódott a biztosítók és nyugdíjpénztárak több éve tartó folyamatos állomány-növekedése, és ennek eredményeként a szektor állampapírpiaci súlya meghaladta a hitelintézetek egyre inkább csökkenő részesedését. A nem-rezidensek ismét jelentősen növelték állampapír-állományukat és piaci részesedésüket is, miközben a lakossági befektetők állománya és súlya csökkent. Az előző negyedévhez hasonlóan, a IV. negyedév során valamennyi szektor árfolyam-nyereséget ért el állampapírpiaci portfóliójában. A tőzsdei részvények esetében ismét a külföld volt jelentős vásárló, míg az összes többi szektor nettó eladóként szerepelt. A tulajdonosi szektorok szerinti megoszlásban számottevően csökkent a nem pénzügyi vállalatok súlya, míg a külföld részesedése tovább nőtt. A tőzsdei részvényeken valamennyi szektornak árfolyamnyeresége keletkezett. A IV. negyedévben az előző negyedévinél nagyobb mértékben növekedett a befektetési jegyek piaci értéken számított, forgalomban lévő állománya. Befektetésijegy-portfóliójukon a legnagyobb árfolyamnyereséget a háztartások, illetve a biztosítók és nyugdíjpénztárak érték el, azonban a piaci állomány emelkedését főként a befektetési jegyek forgalomban lévő darabszámának növekedése okozta.

Értékpapír-állományok megoszlása az utolsó két negyedévben

Ezer milliárd forint

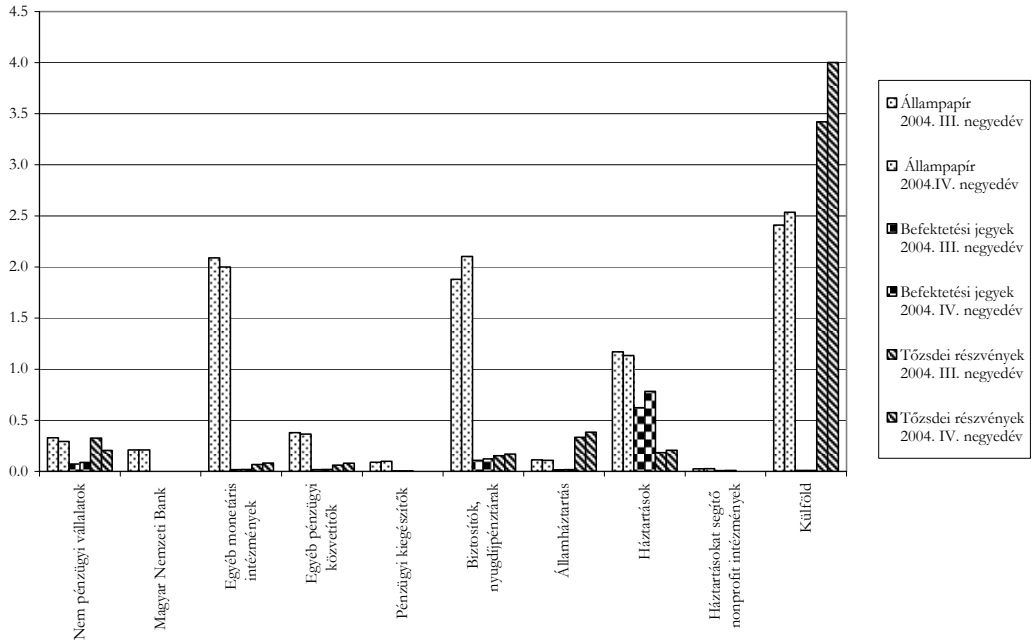

[1] Az állományi adatok mindig a negyedév végére vonatkoznak.

Állampapírok

Az **állampapírok**[2] piaci értéken számított állománya 2004. IV. negyedévében 8872,1 milliárd forintra (2,0%-kal) emelkedett. Ezt a növekedést kizárólag az államkötvények állományának 6,5 százalékpontos emelkedése okozta, hiszen a kincstárjegyek állománya piaci értéken 9,8 százalékponttal csökkent a negyedév során. Az állampapírok árfolyamának emelkedése 289,0 milliárd forinttal növelte az állomány nagyságát, miközben a névértéken számított forgalomban lévő állomány jelentősen csökkent (a nettó kibocsátások hatása -118,8 milliárd forint volt). A két ellentétes folyamat eredményeként a forgalomban lévő állomány nagysága 170,1 milliárd forinttal növekedett a negyedév során.

A **háztartások** tulajdonában lévő állampapírok piaci értéke 34,5 milliárd forinttal csökkent, e csökkenés kizárólag a lakossági befektetők tényleges eladásának tulajdonítható, hiszen a szektor a portfóliójján 10,1 milliárd forint árfolyam-nyereséget ért el. A lakosság birtokában lévő államkötvény-állomány 20,0 milliárd forintos emelkedése mellett, 54,5 milliárd forinttal csökkent a szektor tulajdonában lévő rövid lejáratú állampapírok piaci értéken számított állománya.

A **külföldi befektetők** (nem–rezidensek) a IV. negyedévben ismét nettó állampapír-vásárlók voltak, ezúttal 19,4 milliárd forint értékben, s emellett portfóliójukon 109,0 milliárd forint nagyságú árfolyamnyereséget is elértek. Mindezek eredményeként a nem-rezidensek tulajdonában lévő állomány – az előző negyedéves emelkedést követően – 128,3 milliárd forinttal növekedett, így a szektor súlya a forgalomban lévő összes állampapír-állományban a negyedév végére 27,7%-ről 28,6%-ra emelkedett.

A **pénzügyi vállalatok** tulajdonában lévő állomány árfolyam-értéken számított nagysága 124,5 milliárd forinttal gyarapodott a IV. negyedévben. A szektor állampapír-befektetései a jelentős – 164,1 milliárd forintnyi – árfolyamnyereség következtében emelkedtek, miközben a szektor 39,6 milliárd forint értékű nettó eladást hajtott végre a vizsgált időszakban. Mindezek hatására a pénzügyi vállalatok állampapírpiaci súlya 53,4%-ról 53,8%-ra növekedett. A biztosítók és nyugdíjpénztárak állampapír-állománya – a több éve tartó tendenciának megfelelően – 223,3 milliárd forinttal emelkedett, ami piaci részesedésük 2,1 százalékpontos gyarapodását eredményezte. Az egyéb monetáris intézmények állampapír-állományának értéke 90,2 milliárd forinttal mérséklődött, amelynek következtében részesedésük 1,5 százalékponttal visszaesett. Az egyéb pénzügyi közvetítők ismét csökkentették (14,6 milliárd forinttal) állományukat, amelynek hatására állampapírpiaci részesedésük 4,4%-ról 4,1%-ra csökkent.

A **nem pénzügyi vállalatok** tulajdonában lévő állampapírok állománya a IV. negyedév végére 45,8 milliárd forinttal csökkent. A szektorba tartozó vállalatok a negyedév során 50,1 milliárd forint értékben nettó eladók voltak, miközben a birtokukban lévő állományon 4,3 milliárd forint értékű árfolyamnyereséget értek el. A nem pénzügyi vállalatok részesedése a forgalomban lévő állampapírokból így 0,6 százalékponttal mérséklődött.

Az **államháztartás** részesedése, illetve az államháztartás tulajdonában lévő állampapírok piaci értéken számított állománya – a szektor nettó eladása miatt – kismértékben csökkent az elmúlt három hónap folyamán.

[2] A sajtóközleményben az állampapírok közé soroljuk a hazai kibocsátású, forintban denominált államkötvényeket, a kincstárjegyeket és az MNB által kibocsátott forintkötvényeket.

Állampapírok tulajdonosi szektorok szerinti megoszlása

százalék

	Állampapírok összesen					
	2003		2004			
	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	negyedév					
Nem pénzügyi vállalatok (S. 11)	4,3	4,7	4,8	4,1	3,9	3,3
Magyar Nemzeti Bank (S. 121)	2,2	2,7	2,6	2,5	2,4	2,4
Egyéb monetáris intézmények (S. 122)	23,5	24,0	23,4	25,0	24,0	22,5
Egyéb pénzügyi közvetítők (S. 123)	7,4	5,6	3,8	4,9	4,4	4,1
Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végzők (S. 124)	1,2	1,2	1,2	1,2	1,0	1,1
Biztosítók, nyugdíjpénztárak (S. 125)	19,4	20,0	20,0	21,0	21,6	23,7
Pénzügyi vállalatok összesen (S. 12)	53,7	53,4	51,0	54,5	53,4	53,8
Központi kormányzat (S. 1311)	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4
Helyi önkormányzatok (S. 1313)	0,8	0,7	0,9	0,9	0,8	0,8
Társadalombiztosítási alapok (S. 1314)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Államháztartás összesen (S. 13)	1,2	1,1	1,3	1,4	1,3	1,2
Háztartások (S. 14)	11,6	13,0	13,9	13,9	13,4	12,8
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S. 15)	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Külföld (Nem-rezidensek) (S. 2)	28,8	27,3	28,7	25,8	27,7	28,6
Összes állomány	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tőzsdei részvények

A **tőzsdei részvények állománya** piaci értéken – a III. negyedévi 352,6 milliárd forintos emelkedés után – a IV. negyedévben 583,8 milliárd forinttal (12,8%-kal) tovább nőtt, így december végén 5129,1 milliárd forintot tett ki. A kapitalizáció emelkedése lényegében a papírok árfolyamának növekedéséből származott, amelynek összértéke 698,3 milliárd forintot tett ki. További 4,7 milliárd forint növekedés egy cégnél végrehajtott tőkeemelésből adódott. Az előbbiekkel ellentétesen hatott ugyanakkor, hogy három részvényt kivezettek a tőzsdéről, amelyek piaci értéke összesen 119,2 milliárd forint.

A **háztartások** részvényeladása – hasonlóan az előző negyedévhez – ismét meghaladta a vásárlások értékét (5,7 milliárd forinttal). A háztartásoknak ugyanakkor 31,0 milliárd forint árfolyamnyeresége keletkezett, miközben 0,8 milliárd forint csökkenést okozott a három részvény kivezetése a BÉT-ről. Mindezek eredőjeként a háztartások részvényállománya 24,5 milliárd forinttal emelkedett. December végén a tőzsdei részvényeknek 4,1%-a volt közvetlenül a háztartások tulajdonában, ami 0,1 százalékponttal magasabb a szeptember végi részesedésnél.

A **külföldi befektetők** a IV. negyedévben ismét nettó részvényvásárlók voltak, 51,9 milliárd forint értékben. Emellett a külföldi befektetőknek 528,9 milliárd forint árfolyamnyereségük is keletkezett. Ezek együttes hatására 580,8 milliárd forinttal emelkedett a nem-rezidensek részvényállománya. Részesedésük 2,7 százalékponttal, 78,0%-ra nőtt, amely 2000 eleje óta a legmagasabb érték.

A **pénzügyi vállalatok** ebben a negyedévben is nettó eladók voltak a tőzsdei részvények piacán, összességében 5,7 milliárd forint értékben. Ugyanakkor 53,9 milliárd forint árfolyamnyereségük keletkezett, így tőzsdei részvényállományuk összességében 48,2 milliárd forinttal nőtt. Részesedésük az utolsó negyedévben 0,2 százalékponttal, 6,4%-ra emelkedett.

A **nem pénzügyi vállalatok** 35,2 milliárd forint értékben nettó eladók voltak, és további 117,9 milliárd forinttal csökkentette a szektor tőzsdei részvényállományát a három részvény kivezetése. Bár a nem pénzügyi vállalatoknak is jelentős, 32,0 milliárd forint árfolyamnyereségük keletkezett az utolsó negyedévben, a fenti tényezők együttes hatására a szektor tőzsdei részvényportfóliójának értéke összességében 121,0 milliárd forinttal csökkent, részesedése pedig 3,2 százalékponttal, 4,0%-ra mérséklődött.

Az **államháztartás** nettó 0,7 milliárd forint értékben adott el tőzsdei részvényeket, s további 0,5 milliárd forint csökkenést jelentett a tőzsdei részvények kivezetése. Ugyanakkor ezen szektor 52,5 milliárd forint árfolyamnyereségre tett szert, így összességében 51,3 milliárd forinttal nőtt a tulajdonában lévő állomány. Az államháztartás részaránya a negyedév folyamán 0,2 százalékponttal nőtt, s az év végén a tőzsdei részvények 7,5%-a volt a tulajdonában.

Tőzsdén jegyzett részvények tulajdonosi szektorok szerinti megoszlása

százalék

	Tőzsdén jegyzett részvények					
	2003		2004			
	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	negyedév					
Nem pénzügyi vállalatok (S. 11)	7,1	6,9	6,9	7,7	7,2	4,0
Magyar Nemzeti Bank (S. 121)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb monetáris intézmények (S. 122)	1,8	1,9	1,8	1,6	1,5	1,6
Egyéb pénzügyi közvetítők (S. 123)	1,4	1,7	1,5	1,6	1,4	1,6
Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végzők (S. 124)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Biztosítók, nyugdíjpénztárak (S. 125)	3,8	3,9	3,8	3,4	3,3	3,3
Pénzügyi vállalatok összesen (S. 12)	7,1	7,5	7,1	6,6	6,2	6,4
Központi kormányzat (S. 1311)	8,1	8,9	6,1	6,2	6,7	6,8
Helyi önkormányzatok (S. 1313)	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7
Társadalombiztosítási alapok (S. 1314)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Államháztartás összesen (S. 13)	8,8	9,6	6,8	6,8	7,3	7,5
Háztartások (S. 14)	4,4	4,8	4,3	4,4	4,0	4,1
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Külföld (Nem-rezidensek) (S. 2)	72,6	71,3	74,9	74,4	75,3	78,0
Összes állomány	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Befektetési jegyek

A befektetési jegyek állománya nettó eszközértéken a IV. negyedévben 873,2 milliárd forintról 1069,1 milliárd forintra (22,4%-kal) nőtt. Az emelkedés túlnyomó része tranzakciókból származott (amelynek hatása 178,1 milliárd forint volt), míg a befektetési jegyek árfolyamának növekedése 17,8 milliárd forint volt. E két hatás együttes eredményeként emelkedett a befektetési jegyek nettó eszközértéke 195,9 milliárd forinttal a negyedév során. Az egyes tulajdonosi szektorok részesedése az előző negyedévhez képest lényegesen nem változott.

A **háztartások** tulajdonában lévő befektetési jegyek állománya a IV. negyedévben számottevően, piaci értéken számítva 158,0 milliárd forinttal emelkedett. A szektor 147,5 milliárd forint értékben bruttó vásárló volt, emellett a lakossági befektetők portfóliójukon 10,5 milliárd forint árfolyamnyereséget realizáltak. Mindenezek következtében a háztartások részesedése 1,7 százalékponttal emelkedett a forgalomban lévő befektetési jegyek állományában.

A **külföldi befektetők** nettó eladók voltak ebben a negyedévben, a tulajdonukban lévő állomány 0,9 milliárd forinttal csökkent.

A **pénzügyi vállalatok** összességében 19,2 milliárd forinttal növelelték a befektetési jegyek állományukat. E növekedés - a pénzügyi kiegészítő tevékenységet végzők kivételével – valamennyi alszektoránál megfigyelhető. Az előző negyedévhez hasonlóan, a biztosítók és nyugdíjpénztárak állománya emelkedett a legnagyobb mértékben (14,5 milliárd forinttal). Az egyéb monetáris intézmények 2,4 milliárd forinttal, az egyéb pénzügyi közvetítők pedig 2,5 milliárd forinttal

gyarapították befektetéseiket. Annak ellenére, hogy a pénzügyi vállalatok birtokában lévő állomány növekedett, a szektor részesedése a forgalomban lévő befektetési jegyekből 1,2 százalékponttal csökkent.

A **nem pénzügyi vállalatok** befektetéseinek értéke ebben az időszakban 16,6 milliárd forinttal növekedett, piaci részesedésük azonban nem változott.

Az **államháztartás** szektorában is emelkedett 1,8 milliárd forinttal a befektetési jegyek állománya.

A befektetési jegyek nettó eszközértékének tulajdonosi szektorok szerinti megoszlása

százalék

	Befektetési jegyek					
	2003		2004			
	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	negyedév					
Nem pénzügyi vállalatok (S. 11)	8,2	7,3	8,3	8,1	8,2	8,2
Magyar Nemzeti Bank (S. 121)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb monetáris intézmények (S. 122)	2,4	2,6	2,7	2,3	2,1	1,9
Egyéb pénzügyi közvetítők (S. 123)	1,6	2,2	2,3	1,7	1,9	1,8
Pénzügyi kiegészítő tevékenységet végzők (S. 124)	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1
Biztosítók, nyugdíjpénztárak (S. 125)	6,5	8,5	11,3	12,1	12,3	11,4
Pénzügyi vállalatok összesen (S. 12)	10,6	13,3	16,5	16,3	16,5	15,3
Központi kormányzat (S. 1311)	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Helyi önkormányzatok (S. 1313)	2,0	1,6	1,7	1,7	1,7	1,6
Társadalombiztosítási alapok (S. 1314)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Államháztartás összesen (S. 13)	2,2	1,6	1,8	1,8	1,8	1,6
Háztartások (S. 14)	77,3	75,7	71,5	72,0	71,5	73,2
Háztartásokat segítő nonprofit intézmények (S. 15)	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,8
Külföld (Nem-rezidensek) (S. 2)	1,0	1,2	1,1	1,0	1,1	0,9
Összes állomány	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

1. A nemzetközi módszertani előírásokkal (ESA '95, SNA '93) összhangban a befektetési jegyek esetében tranzakciónak tekintjük a forgalomban (illetve az egyes szektorok tulajdonában) lévő jegyek darabszámának változása mellett, a tulajdonosi jövedelmek (kamat, osztalék, bérleti díj, stb.) újrabefektetését (tőkésítését) is.
2. A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statisztika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától" található (www.mnb.hu).
3. Az állományi adatokat tartalmazó táblák megtalálhatók az MNB honlapján a Statisztika/Statisztikai adatok, idősorok/ VIII. Értékpapírok címszó alatt (www.mnb.hu).[3]
4. A százalék- és viszonyszámok kiszámítása kerekítés nélküli adatok alapján történt. A részadatok összegei – a kerekítés miatt – eltérhetnek az összesen adatoktól.

MAGYAR NEMZETI BANK

[3] A Magyar Nemzeti Bank egyéb statisztikáival való összhang megteremtése érdekében ebben a negyedévben az idősoros táblákat felülvizsgáltuk. A korábbi adatokhoz képest történt eltérések módszertani változásokkal magyarázhatók.